

АЛЕКС БОЛДИН
СТАРШИНА ПЕНЧЕВ

chitanka.info

Един от най-вълнуващите моменти от живота на човек, е моментът на започване на трудовата му дейност. Отминали са годините на обучението. Родителите са изпълнили дълга си към него, да го изучат и да му помогнат да стъпи на крака, и ето, дошъл е тоя, така важният момент.

При мен това се случи през далечната 73-та година. Трудовият колектив, в който попаднах, беше съвсем различен от онова, което си представях. Изкарах едно тежко боледуване и за да се възстановя както трябва, се налагаше да поработя известно време с инвалиди.

Те бяха като всички хора, весели, добри и състрадателни. Имаше между тях обаче и много озлобени и комплексирани хора. Знаем обаче, че за да се адаптира човек, трябва да свикне с всяка една особеност на колектива, който го обкръжава.

Моят колектив се оказа много весел и до такава степен майтапчийски, че в определени мигове добивах чувството, че съм актьор в някакъв импровизиран малък, самодееен театър, където ролята на „прецакания“ шут се падаше именно на мен.

Много се засягах от някои обръщения на колегите си, дори избухвах. След туй, като виждах безсмислието на реакциите си, минавах в „другия коловоз“, а той бе такъв, че и моите отговори се оформяха в същия тон. Така постепенно заплувах в „свои води“. Да, ярки спомени, незаличими спомени... И днес се улавям, че произнасям като скоропоговорка някои думи и фрази от онова, незабравимо за мен време.

Началото на 70-те години ще го запомня с манията, създадена в мъжката част от българското население, да придобие личен автомобил на всяка цена. Имаше една-единствена възможност за това. Човек трябваше да се запише в някакви дълги списъци и да чака, докато му дойде ред за закупуване на съветските лада или москвич. Други коли по онова време в нашето градче нямаше. По-точно имаше, но те се брояха на пръсти и се доставяха по специален начин и със специална технология.

Курсовете за придобиване на любителско право за шофиране бяха хита на съвремието. Куцо и къораво се записваше в тях, четеше правилници, изучаваше листовки и накрая се явяваше на изпит. Тези изпити не бяха като днешните. На тях късах на поразия, затова оня щастливец, който получаваше шофьорска книжка, ставаше луд от

радост. Черпеше приятели, черпеше магазинера, от който бе купил колата, и накрая черпеше дори катаджията милиционер, който първи го глобяваше за извършено нарушение.

Не мога да забравя и страшилището „Старшина Пенчев“. Пиша го с главна буква, защото въпросната личност напълно си го заслужаваше. Какво беше страховитото на тая личност? Ще се опитам да ви го опиша, но каквото и да напиша, то няма да бъде така силно, че да се изчерпи в пълнота размерът на създалата се психоза около нея.

Стругарят Колю имаше братовчед, който работеше в КАТ. Това беше такава силна връзка, че самият Колю се оказа една от най-уважаваните личности сред нас за оня момент. Че как да не е, когато всеки наш колега — шофьор, глобен от старшина Пенчев, по една или друга причина, опираше до помощта на Колю, а чрез него и до братовчед му.

Не бях виждал въпросния старшина Пенчев, само бях чувал за него. Веднъж обаче го срещнах. Беше пред управлението на КАТ, където бях отишъл с моя приятел Цванциг. Трябваше просто да му правя компания, за да си подмени свидетелството за управление на МПС.

Тъкмо излизахме от сградата, когато Цванциг стъписано ми каза:

— Ето го!

— Кой? — попитах.

— Онова копеле, куката...

— ?...

— Старшина Пенчев, бе!

В същия момент видях как от една служебна лада слиза среден на ръст човек. Беше с идеално изгладена униформа. Фуражката му бе с широка периферия, като при руските офицерски чиновове.

Беше черничък, с характерна бенка на лявата буза. Гледаше със строг и смръщен поглед, като човек, на който току-що са му изсърбали чорбата. Дебелите му рошави вежди придаваха допълнителен елемент на злоба.

Той се вгледа в нас, вероятно уловил любопитните ни погледи. После се запъти изпъчен, с една наперена и самодоволна походка, към входната врата.

— Да не ти дава Господ да го срещаш на пътя. Ако нямаш извършено провинение, ще ти го измисли и ще те глоби. Ако пък му

възразиш, ще направи така, че да ти се стъжни. Мръсник е. Казват, че преди половин година глобил и баща си. Скарали се предният ден. Издебнал го на един завой, спрял го и му съставил глоба. Абсолютен мръсник е!

Същото лято колегата ми Гачо — Жицата си купи лада 1500S. Беше голямо събитие. Докара я до цеха, паркира я в средата на двора и свирна. Навалицата се събра моментално, все мераклии на автомобилните возила. Дори и чистачката се появи. Тя нямаше никакъв мерак към коли, но притежаваше в голяма степен неутолимо женско любопитство.

Ладата беше яркочервена на цвят, с лъскави странични кантове. Още миришеше на боя и машинно масло. Наобиколихме возилото, зацъкахме, опипвахме това-онова, а Гачо донесе отнякъде кофа с вода, извади четка и бутилка „Веро“ и започна да я мие. То колата си беше чистичка, но той чувстваше задължение да ѝ направи една баня пред хорските погледи и да демонстрира грижи.

После се заредиха дни, през които половината от мъжкия персонал в цеха си купи коли. В лявата част на двора се оформи импровизиран паркинг на возила. Вдигнаха и стоманобетонен канал за ремонти. Абе, всичко бе оборудвано в стила на модната автомобилна епоха.

Нашето предприятие поддържаше филиали и цехове в близките села. Налагаше се често да ме командироваат с колегата, за да извършваме ремонти на машините им. Тези машини си бяха едни тежки, съветски мастодонти, работещи с хидравлично масло и пластмаса. И досега се чудя как се е вършило онова производство с наличната допотопна техника, която гълташе електроенергия и масло до безобразие. Изделията си бяха едни простички и обикновени, но много популярни за Соц епохата битови артикули.

С Жицата успяхме да уловим тънкостта на ремонтите и след това станахме едни от най-търсените личности в града и околностите по тези ремонти.

Командировките вършехме два пъти седмично, като пътуването до провинцията ставаше с градския транспорт. За целта ни плащаха редовни командировъчни.

Веднъж Жицата ми каза:

— Ангеле, хайде утре да идем до Върбица с моята кола. Писна ми да се редя на опашка за билети и да чакам по спирки. С нея ще се върнем и по-рано.

Нямах нищо против. На другата сутрин, нарамили чантите с инструментите, тръгнахме за Върбица. Там щеше да ни чака началникът на цеха, бай Мишо. Човекът си имаше традиция. Щом му поправеха бързо и качествено машините, вадеше домашно вино, мезе и черпеше. Знаехме навика му и с трепетно очакване предвкусвахме приятния момент. Върбишкото му вино бе едно от най-добрите вина, които бяхме опитвали. Ще кажете, че шофьор не бива да пие алкохол. Така си беше, но три-четири глътки може, а моя милост не беше шофьор и по тоя случай щеше да си опъне глътка, като в най-доброто време. За Жицата щеше да има скътана в багажника бутилка искрящо, върбишко, което щеше да дегустира с колеги след работа или вкъщи.

Червената лада гълташе весело километрите по пустата новопостроена магистрала. Наближихме село Тишевица. Някъде след завоя се мярна нещо бяло, скрито в хрусталака. Жицата натисна педала на спирачката и колата забави ход. „Бялото“, което ни се мярна, се оказа служебна кола на КАТ. От хрусталака излезе един катаджия с палка в ръка. Беше сам. В устата му имаше свирка. Изсвири пронизително, размаха палката и ни показа къде да спрем.

— Мамка му!... Старшина Пенчев е! — процеди с премалял глас Жицата. — Тъкмо на мен ли се падна късмета да го срещна?!...

Аз вече бях видял популярната личност, но сега трябваше да се срещна лице в лице с нея. Ситуацията беше коренно различна. Мълчах разтревожен, предчувстващ някакво лошо събитие. Погледнах колегата си. Челото му за някакви броени минути се беше оросило в пот.

— Моля, документите за проверка! — изрече тихо старшината. Гледаше ни начумерено, ту шофьора ту мен, сякаш преценяваше до каква степен си заслужавахме наказанието.

Жицата извади документите, излезе от колата и ги подаде боязливо на старшината.

— Я светни късите светлини! Сега дай стоповете! Защо не сте измили колата?

— Минахме през една кална локва... Нацапа се...

— Локва казваш? Къде е тая локва?

— След разклона за село Веслец, в падината...

— Аха...

— Отвори багажника! Къде е знакът за „Стоп“ при ремонт? Това не е знак! Къде го купи? Не е изработен по правилника! Има си стандарт, момче, и той трябва да се спазва! — Старшината се наведе, протегна ръка и опипа долната част на шасито. — Не виждате ли, че капе?!...

— Какво капе?

— Масло капе! Кога си минал на преглед?

— Скоро! Там пише!

— Нищо не пише! Датата не се чете! Печатът трябва да е син, а тоя е черен. Абе, вие, шофьорите, кога ще започнете да спазвате правилата?! Знаеш ли сега какво заслужаваш? Заслужаваш глоба от сто лева и лишаване от права за шофиране за шест месеца. Това заслужаваш!

— Ама, другарю старшина...

— Няма другарю старшина! Я се подпиши тук! За къде си тръгнал?

— За Върбица!

— Никаква Върбица! Връщаш се обратно в града и право в КАТ. Ще идеш при майор Кочев. Ще му кажеш, че аз те пращам. Колата ще я оставиш на паркинга пред управлението и утре ще дойдеш да си платиш глобата. След шест месеца си на проверочен изпит, за да получиш новите си права. И внимавай, аз ще бъда там и ако не знаеш дори и само един знак, тоя път ще бъдеш лишен за една година... Аз на вас, шофьорите...

Старшината се усмихна жлъчно, килна фуражка назад и с наперена походка се запъти към служебната си кола. За днес бе изпълнил плана за глобите. Ние бяхме поредната му жертва. Гачо Жицата нямаше душа от притеснение. Командировката ни бе свършила плачевно по едната причина че на пътя срещнахме старшина Пенчев.

След като остави „Ладата“ пред КАТ, колегата ми се върна в цеха, повика Кольо и двамата се усамотиха в един ъгъл. Говориха почти половин час. След това Кольо го потупа по рамото, отиде до канцеларията, взе слушалката на телефона и набра един номер. Каза само няколко думи, усмихна се на Жицата, намигна му и рече:

— Работата е уредена. Ще платиш половината от глобата и няма да се явяваш на проверочен изпит. Онова копеле си го знаят, и му

оправят актовете според случая. А от мен запомни един съвет. Видиш ли го насаме, без свидетели, пипаш го за тънкото вратле и бой, бой докато... Ама това последното, все едно не съм ти го казвал... Много хора го съветват по тоя начин. Не виждаш ли, че мръсникът няма предни зъби? От какво, мислиш, е останал без тях?

Минаха години от онова време. Веднъж се срещнахме с Гачо Жицата пред управлението на фирмата. Той ми се усмихна, здрависа се и между другото ми спомена:

— Ангеле, знаеш ли, че старшина Пенчев се е пенсионира? По-точно, пенсионирали са го преждевременно. Несправедливо глобените шофьори започнали да го бият така често, че му взели здравето. Нали има навика да ходи по акции сам, без придружител и... често започнали да му се случват случки. Сега ходи на кални бани в Поморие да си лекува някакви травми. Сложил си е и зъбна протеза, че е останал съвсем без зъби.

* * *

Тая сутрин, отбивайки се да взема кафе от павилиона на Росен на стария пазар, минах край една маса. Бяха останали само 5–6 маси в целия пазар. Изпокрадоха ги. На масата бяха наредени десетина тикви, а край тях се мъдреха чувалчета с картофи. Загледах се в стоката. Видя ми се хубава и попитах продавача за цените.

— Тези, червените картофи са по осемдесет и пет, а белите по седемдесет. Тиквите пък са по деветдесет стотинки. Ето, измерил съм всяка. Чети етикета! Тая е за шест лева, тая за девет и петдесет, тая за осем и дващсет. Ако не вярваш на етикетите, ще сложа и ще премеря. Стоката ми е добра, екологично чиста.

— Добра е, ама е много скъпа! Не виждаш ли, хей там, какви цени имат зеленчуците в павилиона на Кева? Картофите са по шейсет... Погледни!

— Ти ще купуваш ли, или ще ми даваш акъл! — кресна продавачът.

Тогава чак вдигнах поглед и го изгледах. Видя ми се познат, много познат. Беше вече възрастен, побелял човек, с крива горна зъбна протеза. Дебелите вежди бяха смръщени и очите му святаха злъчно. Нещо просветна в съзнанието ми. Да бе, разбира се! И тая бенка... на лявата буза... Ами да! Това е старшина Пенчев! Намерил му е чалъма, да търгува с прекупен зеленчук. Затова са и толкова високи цените му. Явно доста го е закъсал... Нищо не казах, а отминах. Отзад оня продължаваше да грачи и ломоти...

Един черен опел мина край мен и спря до сергията му. От него излязоха двама младоци. По-якият отвори багажника и заизважда някакви тежки зелени бидони.

— Хайде, дядка, чупката! Утре е Никулден и трябва да си продадем рибата. Чупка ти казвам, да не заиграе дървения...

Стана така, както трябваше да стане. „Дядката“ събра стоката си, натовари я на стария москвич и запраши в посока, известна само нему.

За пореден път старшина Пенчев си беше намерил майстора.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.